

NOVO MESTO, 10. APRILA 1953

STEV 14.

LETTO IV.

TEĐNIK ZA POLITIČNA GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRASANJA
Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbori OF Crnomelj, Koperje in Novo mesto - Izdaja vsak petek - Odgovorni urednik Tone Gošnik - Uredništvo in uprava: Novo mesto. Cesta komandanta Staneta 25 - Poštni predal 33 - Telefon uredništva in uprave 127 - Tekodi račun pri Narodni banki v Novem mestu: 616-T-181 - Letna naročnina 500 din. polletna 250 din. četrtletna 125 din. - Tišak tiskarne Ljudske pravice v Ljubljani

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH ORBAJEV

OB USTANOVITVI DRUŠTVA PRIJATELJEV BELE KRAJINE

»PRIČAKUJEMO POMOČ, odklanjam pa vsako miloščino«

Veliko dvarona Doma sindikatov v Ljubljani je bila 2. aprila zvečer polna »ljubljanskih« in drugih Belokranjskev ter številnih prijateljev Bele krajine, ki so se odzvali vabilu pripravljalnega odbora in prisli na ustanovni občni zbor Društva prijateljev Bele krajine.

Predsednik pripravljalnega odbora tovarš Miha Kamblj je pozdravil vse udeležence, še posebej pa ameriškega rojaka pisatelja Ettibia Kristiana in pojasnil pomen društva. Bela krajino poznata skoraj sleherni Slovenc. Vsak, kdo je na kraj prišel v temeje stike z njenim preprostim in skromnim ljudstvom pa je ostal njegov prijatelj za zmeraj. Prav posebno je ostala deželica

Od tedna do tedna

Moskovske spremembe, kakor že na splošno imenujejo razvoj sovjetske notranje in zunanjosti politike po Stalinovi smrti, skoraj dan za dnem poskrbe za kako novo presenečenje. Vtis dobiš, da svetu ne puste vesela, da bi se znašel in razvozel ozadje prve uganke, ko že z drugo postrežo. V bistvu namreč vse skupaj le ostaja uganka, ki je po obliki sicer privlačnejša od ugank, ki smo jih bili vajeni iz Stalinovih časov, premalo pa je za zdaj še dokazov, da pomenijo vse te spremembe začetek kake nove, resnično iskrenejše in pravičnejše politike.

Vzemimo za primer zdravniško zato, ki je nekaj pred Stalinovo smrto z nezaslišano brezobzirnostjo pomedla vrhove sovjetske medicine, toda nekaj po Stalinovi smerti pa se obrnila proti izvrševalcem prvega dejanja. Tako obtoženi zdravniki, ki so jih obkladili z vsemi že znanimi vzdevki od imperialističnih hlapcev do »protirevolucionarnih zarotnikov«, so zdaj nedolgo, in narobe, tisti, ki so zdravnike obtoževali, so zdaj zasedli njihova mesta v jetniških celicah. Ko so skovali zdravniško zaroto, je svet sodil, da so se zamajala tla vrhovom sovjetske državne varnosti z Berijo na čelu, zdaj pa kaže, da se je Berija maščeval za te obtožbe in med žrtvami izbral tudi nekdanjega ministra državne varnosti Ignatjeva, ki je bil po najnovejši reorganizaciji partizanskega aparata član sekretariata CK, pa so ga zdaj tudi odstopili. Politika »žrtev« v Kremiju v bistvu ostaja, sklepali je le mogoče, da bo mogoče v bodočnosti vedno več »žrtev« med prirvenci nekdanjega Stalinnovega božanstva.

Nauvezadnje tudi vse zunanjopolitične spremembe, s katerimi »presečna« Kremelj, precej oстро nasprotujejo nekdanji Stalinovi liniji. Ublažitev korejske krize še do nedavnega ni bila mogoča zaradi nasprotovanja Moskve, toda v Pan Mun Jomu se že od ponedeljka sem sestajajo in so neverjetno hitro sklenili martsikaj, za kar so prej kdaj potrebovali dolge tedne in meseca, pa se nauvezadnje brez uspeha razšle. Tudi v newyorških palaci Združenih narodov so sovjetske sapice razpolile precej megle, ki so izvirale prav od tam, kjer jih zdaj skušajo razganjati. V razočritveni razpravi so moskovski delegati precej popustili, precej pa so prispevali za odpravo krize zaradi generalnega sekretarja. Velesile so se namreč v Varnostnem svetu zedinile za švedskega diplomata Daga Hammerškojeda, ki ga je v torek Generalna skupščina tudi res izvolila za naslednika Trygve Lieja. Končno je še tudi značilno sovjetsko stališče v Berlinu, kjer že od poletja 1951 ni bilo nikakih stikov med predstavniki štirih okupacijskih sil, zdaj pa sta se spet sešla na pobudo sovjetskega generala Vzhod in Zahod, dejprav za zdaj okrog raznih tehničnih vprašanj, ki so jih sprožili nedavni sovjetski letalski incidenti, važno pa je nauvezadnje, da je le prišlo do teh razgovorov, ki lahko rode se pomembne sadove za rešitev nemškega vprašanja. Na tak način znajo sovjeti prevzeti še pobudo za avstrijsko vprašanje, kjer so prav tako dosledno zavlečevali, pa bi zdaj utegnili še tudi pokazati kako kavalirsko gesto.

Kot že zleplo ne, je tu zdaj na mestu znani rek: opreznost je mati modrosti.

Kremelj je odvadal slovesno, da bi z zaupanjem gledalo v njegove odlöčitve.

Zato tudi za sedanje spremembe slovki ne ve, ali bi jih pisal z narekovaji ali brez. Se bolje pa je to povedal tovarš Kardelj v Kragujevcu: »Važno je le dejstvo, da je bil novi režim prisiljen na tak način in pri takih vprašanjih iskati zase priljubljenost pri sovjetskih množicah. Prihodnost bo pokazala, ali se bo birokratsko-despotički sistem v Sovjetski zvezi lahko še enkrat konsolidiral ali pa ga bo pritisk delavskega razreda od spodaj začel razdirati.«

ob Kolpi v spominu vsakomur, ki se je mudil v njej v času NOV, ko je Bela krajina z odpriimi bratškimi rokami sprejemala vse, ki so se zatekli na ta košček slovenske zemlje in jim nudila vse, kar koli je premogla, dostikrat pa se več. Takrat je padla marsikatera obljuba: »ne bomo je pozabili!« iz razumljivih razmer, ki so bile posledica hudega razdejanja po vojni in gospodarske blokade vzhodnih držav pa so te obljube po večini ostale še vedno same obljube.

V daljsem in obširnem poročilu je tovarš Kamblj navedel podrobno gospodarsko in socialno strukturo Bele krajine. Od 59.596 hektarjev skupne površine je samo 16 % njivskih površin in vrtov, 2 % zavzema vinograd, 19 % streljivki, 26 % izčrpani in močno iztrebiveni gozdovi, nad 28 % pašniki, ali skratka: nad 52 % vse zemlje je neplodno. Bela krajina je tipično zaostala v primeri z drugimi predeli republike. Industrije skoraj ni, pač pa je v okraju nad 2000 ljudi, ki niso zapošleni in so pravzaprav breme drobnega kmečkega gospodarstva. Poprečno pride na vsako kmečko gospodarstvo manj kot 2 hektarjev obdelovalne zemlje, ki je poleg tega še močno izčrpana. Od 4128 gospodarstev ima samo 260 gospodarstev urejena gnojila in tako gre letno v odtekajoči gnojnici v izgubo 63 milijonov dinarjev najboljšega gnojila. Poleg tega so odprta gnojila leglo bacilov in nevarnih okužb. Sadjarstvo je v slabem stanju, vinogradi so starci in potreblji načrte obnovne. Gospodarsko stanje Bele krajine je dačč kot republiškim povprečjem, saj je letos predvideni narodni dohodek za 63.000 din na prebivalca nižji kot je republiško in za 15.000 din nižji kot je zvezno povprečje.

V vseskozi živahnih razpravi so po poročilu sodelovali ing. Klementič, tov. Ettib Kristan, prof. Dular v imenu občine Metlika, Lojze Zupanc v imenu prosvetnih delavcev Bele krajine, prof. Karel Sterbenk, ob koncu pa predsednik gospodarskega sveta okrajnega Ljudskega odbora Crnomelj tov. Niko Belopavlovič in sekretar okrajnega komiteja Zveze komunistov tov. Martin Zugelj. Oba sta predvsem govorili o lastnih sredstvih, ki jih Bela krajina že premore in ki jih mora v celoti izkoristiti za svoj napredok.

Industrializacija je pogoj za dvig gospodarskega stanja Bele krajine. Izkrali bo treba izboljšati prometne zveze z letali, preskrbiti Belo krajino z vodo, brez katere ni mogoče misliti na napredek gospodarstva in ostalih panog. Res ni pogoj za gradnjo velikih industrijskih kombinatov, so pa vsi pogoji za manjše industrijske obiske. Veličina voda sila Kolpe teče neizkoriscena. Bela krajina sploh še ni geološko raziskana. Kako lepi so pogoji za turizem, toda brez potrebnih storitev ne moremo govoriti o turizmu. Izčrpana zemlja potrebuje gnojil, ta pa odtekajoča neizkoriscena iz odprtih gnojil in okužujejo zrak, vodo in ljudi.

Precj so zbrani udeleženci zebra govorili o kulturnih, zdravstvenih in prosvetnih razmerah, o pravopravo Belokranjskega zbornika, o vročih gospodarskih zaostalosti itd. Poudarili, da so gospodarsko močnejši okraji dolžni pomagati gospodarsko sibkješim kot pomagajo močnejši republike zaostalim. Na takih socialističnih osnovah pričakuje Bela krajina pomoč od drugod, ne proti pa nobene milosti in tako sploh odklanja. Trenutno ni Bell krajini niti tako hudo potrebna večja finančna pomoč, pač pa nujno potrebuje strokovne in tehnične pomoči. Delovni ljudje Bele krajine so pripravljeni prijeti za vsako delo, ki pomeni gospodarski napredok, potreben pa so jim strokovnjaki in tehnična sredstva, ker se da že tako pomočjo veliko napraviti iz lokalnih virov.

Po razpravi so bila sprejeta društvena pravila in izvoljena upravni ter nadzorni odbor. Za predsednika društva je bil izvoljen tov. Miha Kamblj, za podpredsednika tov. Jože Rus in Mica Jančar, za tajnika Jože Berkopec, in Stane Dolenc, za blagajnika Franjo Novak in 16 odbornikov za posamezne sekcije. V nadzorni odbor so izvolili tov. Franca Hočvarja-Cirila.

Pozdravite svoje tujini z »Dolenjskim listom!« Načrte jim ge bialežni. Vam bodo za pozornost!

Vremenska napoved

za čas od 10. do 19. aprila
Padavine okrog 12., 15. in 18. aprila.
Vmes lepo vreme.

ZASTAVE IN KRASITEV

Državni prazniki so res (in morajo biti), kar že ime samo pove – prazniki, slovesni dnevi za slehernega državljanja. Zato dajemo temu prazničnemu razpoloženju tudi zunanji izraz s tem, da okrasimo hiše in poslopja. Glavno, vnanje znamenje državnega praznika je državna zastava.

Vsi navzoči so ustanovitev društva toplo pozdravili in izjavili, da bi moral biti ustanovljeno že mnogo prej. Društvo se kot celota takoj vključi v Socialistično zvezo delovnih ljudi, v društvo pa se je včlanil klub belokranjskih visokošolcev. Z velikim aplavzom je bil sprejet predlog, da odpojište novoizvoljeni upravni odbor v imenu vseh članov pozdravne resolucije predsedniku republike tovaršu Titu, tovaršu Edvardu Kardelju, Borisu Kidriču, predsedniku Izvršnega sveta LRS Mihi Marinku, Glavnemu odboru SZDL in Belokranjskemu klubu v Clevelandu v ZDA.

Lebih običaj je, da ob državnih praznikih damo slovesno podobo poročljem naših hiš in postoplj. Navajeni smo bili raznih vencev, ki so se hitro posušili, saj so bili po navadi že uveli obeseni, in so nemaločrat viseli tako dolgo, da jih je potrgal veter, ker pač ni bilo roke, da bi jih bila snela. To je seveda huda malomarnost, ki se ne

sme več ponavljati. Najlepša okrasitev vsake hiše za državni praznik je državna zastava in pa rože na oknih, v trgovinah pa lepo urejene izložbe s primerjavnimi fotografijami ali pa umetniškimi slikami in lepo izpisanimi parolami. Kadar pa že krasimo venci, naj bodo ti res sveži in pa odstranjeni takoj, ko je praznik ali praznovanje končano. Podobno zastave: visijo naj le, dokler praznik traja. Večkrat se zgodi, da zastave visijo kar tjedan še po končanem prazniku, v dežju in soncu, in nihče ne ve, zakaj. Zastava je svetinja in jo pokažemo le takrat, kadar je res primerno, da z njo poudarimo: danes je slovesen dan.

Oboje, glede zastav in okrasitve, velja tako da naša mesta kot podeželje. Občinski in frontni odbori naj poučijo ljudi, da zastave izbesijo in hiše okrasijo o pravem času in da po končanem prazniku zastave, vence in podobno spet odstranijo. Sicer se zgodi kakor ljudi v Novem mestu, ko je skupina Francozov-turistov teden dni po državnem prazniku spraševala, kaj praznujemo, ker so ponekod zastave še vedno visele. Seveda je bil vprašani v nemali zadregi za odgovor. Zato skrbimo za red tudi v tej stvari.

Pred kongresom OF v Ljubljani

Ali so člani OF dovoli seznanjeni z vlogo Socialistične zveze delovnih ljudi?

Od 25. do 27. aprila bo v Ljubljani IV. kongres Osvobodilne fronte Slovenije, katerega se bo udeležilo po doseganjih prijavah nad 900 izvoljenih delegatov občinskih organizacij OF in veliko število gostov. Pomen IV. kongresa je veliko večji od doseganjih predvsem predvsem zaradi tega, ker se bo Fronta preimenovala v Socialistično zvezo delovnih ljudi in prevzela nove in širše naloge kot jih je imela dosegaj.

V občini Kočevska Reka se skrbno pripravljajo na proslavo Kočevskega zabora

Pri občinskem ljudskem odboru Kočevska Reka so izvolili posebni odbor, ki bo skrbel za pripravo proslave desete obletnice prvega zasedanja odposlancev slovenskega naroda. Predsednik odbora je prevezel predsednik občinskega ljudskega odbora tov. Golob Franc, poleg njega pa je izvoljenih še 14 članov sosednjih vasi te občine. Člani so si med seboj razdelili delo in so domenili, da bodo že sedaj začeli z urejevanjem vseh vasi, zlasti pa zgodovinskih krajev iz časa NOB. Med drugim so se domenili tudi za ureditev partizanskih grobišč, zbiranje zgodovinskega materiala iz časa NOB itd. Podrobnejši načrt bodo izdelani na prihodnji seji, vsekakor pa je važno to, da bodo z deli takoj začeli in s tem poživelji priprave na zgodovinsko posmemben dogodek prvega zasedanja odbeljanov slovenskega naroda, ki je bilo v Kočevju od 1. do 3. oktobra 1943. leta.

Zadnji dan preteklega meseca so se zbrali v Novem mestu delegati sindikalnih podružnic novomeškega okraja na redni letni občini zbor. V navzočnosti zastopnika republiškega sveta ZS tov. Boštjančiča in predstavnika mnogih organizacij so delegati kritično pregledali doseganje delo plenuma in predsedstva okrajnega sindikalnega sveta v logu znamenja sindikatov. Za vodstvo vodstvo podjetja. To je močno dvignilo dobro razpoloženje.

Predsednik okrajnega sindikalnega sveta tov. Ludvik Golob je v poročilu med drugim povedal, da posamezne sindikalne podružnice niso posvečale dovolj skrb obrazbi članstva in njevemu usposabljanju za vodstvo podjetja. Bilo je več napak pri odpuščanju delavcev, grajal je pa tudi premajhno zanimanje delavcev za upravljanje podjetij, kakor tudi samovoljnost posameznikov v vodstvu podjetij. V posameznih podružnicah je pobiranje in odvanjanje članarine še vedno nereno.

Nazaj tem nepravilnostim so sindikati lani na pravil lep korak naprej. Delavci se vedno bolj zanimajo za svoja podjetja in njihovo upravljanje. V razpravi so delegati povedali vrsto nepravilnosti v podjetjih in dali predlog za njihovo odpravo. Iz razprave delegatov je vidno veliko zanimanje našega delovnega človeka za vse širšo demokratizacijo v našem javnem življenju. Zelezničarji so na občinem zboru zahtevali, da se tudi njihovo podjetje reorganizira, tako da ga bodo neposredno vodili sami delavci in uslužbenec. Poudarili so, da je treba sedanje posvetovalne sestre čimprej zamenjati z delavskimi sveti. Sprejet je bil predlog, da se v uprave podjetij in delavskih svetov v bodoče več ne voli sindikalnih funkcionarjev, prav tako ne v razne oblastne organe. Sindikalna organizacija je politična organizacija delavskoga razreda, je šola za vzgojo zavestnih borcev za socializem in se obenem bori za zaščito delavca in uslužbenca, toda izven oblastnih in upravnih organov. Pobuda za resnično delavsko kulturo naj prihaja prav tako iz sindikalne podružnice.

V plenum so delegati izvolili 25 članov, 5-članski nadzorni odbor in 4 delegati za III. kongres ZSS. Tako po končanem občinem zboru se je sestal plenum, ki je izvolil za predsednika Ludvika Goloba, za tajnika Ignaca Murglja, za blagajnika Franca Grličarja, odborniki pa so Alojz Pucelj, Marjan Tratar, Zofka Rotar, Janez Bole, Ludvik Golež, Jože Plavec, Franc Brank in Mimi Bele. Za predsednika nadzornega odbora je bil izvoljen Ludvik Kebe.

V nedeljo zvečer poje v Novem mestu

SLOVENSKI OKTET

V nedeljo 12. aprila bo ob 20. uri gostoval v dvorani Doma ljudske proste SLOVENSKI OKTET, ki se pripravlja na pevsko turnejo med izseljeni v Združenih državah Amerike. Na sprednu so najlepše slovenske narodne in umetne pesmi. Na izredno zanimivo gostovanje očekujejo Gašper Dermota, Janez Lipušček, Marij Kogoj, Božo Groselj, Tone Kozlečar, Roman Pečovčič, Artur Šulc in Tone Petrovčič, dirigira pa mu Janez Bole. Vabimo vse ljubitelje lepe pesmi iz Novega mesta in okolice.

Tovarišu Remsu in še komu

V informativnem dopisu »Sprejeti okrajni proračun govorji o krepitvi gospodarstva Bele krajine«, ki ga je objavil Dolenski list letos 13. februarja sem prikazal dejavnost in napore ljudske oblasti v borbi za vsestranski dvig gospodarstva Bele krajine, ki je zaradi žalostnih razmer v preteklosti silno zaostalo. Vsi odborniki okrajnega ljudskega zborna – z izjemo Remsa – so bili edini v tem, da je treba to vsestransko prizadevnost še naprej razvijati in izkorisčati v te namene vsa lokalna razpoložljiva sredstva. Le tako bo stopala Bela krajina v korak z ostalimi okraji naše republike in na tej poti bo tudi lahko upravičeno zahtevala pomoci. Na okrajni skupščini in v mojem dopisu so bile poučljene večje investicije, s katerimi bi znatno okrepljeno okrajno gospodarstvo v vseh svojih vajah – torej tudi v obrtništvu. O kakšnem podcenjevanju obrtništva niti bilo besede ne na skupščini niti v mojem dopisu.

Zato se tembolj čudim, odkdž Črpa Rems Lovro vire ko trdi v Dolenskem listu 27. marca, da po mojem mnenju obrt ne spada v belokranjsko gospodarstvo. Mislim, da je razredno bistvo obrtništva, zlasti tistega, ki kakorkoli izkorisča tujo delovno silo, dovolj jasno in utemeljeno. Zato se tudi nisem mogel spustiti v kakršnakoli namigavanju, o katerih govorji Rems Lovro. Prav tako nisem poklican, da bi odmerjal davke; za to so pristojni organi državne uprave, ki brez dvoma upoštevajo, da je davčna politika v naših prilikah instrument določene socialne oz. razredne politike. O namišljenem zatrjanju obrtništva v Beli krajini pa naj bo zgovorna priča, sicer žalostno dejstvo, da beže obrtniki iz državnega v privatni sektor. Očitno je, da ti obrtniki ne odhajajo v privatni sektor zaradi ugodnosti, ki so jih imeli v državnem sektorju, kot jih navaja Rems. Mislim, da izhaja že iz tega dovolj prepričljivega, dejstva zaključek, da privatnim obrtnikom le ni tako hudo kot to navaja Rems Lovro. Razumljivo je, da naša oblast podpira obrtno dejavnost kot nujno potrebno gospodarsko panogo, ki dopoljuje našo industrijo.

Kar zadeva Remsova trditev, da bi bil jaz na okrajni skupščini moral bolje poslušati, pa mislim, da mu nihudo to, da sem premalo čul, temveč to da sem preveč slišal. Ko je Rems nastopil proti predloženemu proračunu v celoti ter predhodno zapel slavo dobrim starijam časom, jaz ob tej priliki ironično omenil, da si sedaj obrtnik ne more kupiti polovicu spodnjih blag ter da je dvakrat na dan žgance. Nadalje je trdil, da grozi privatnim obrtnikom beraška palica na splošno. Isto izjavo je zapisal dopisnik Ljubljanskega dnevnika M. v svojem dopisu za dvig belokranjskega gospodarstva letos 14. februarja, ko pravi:

»Proti napredku dejelice je glasoval Rems Lovro, ki je ob tej priliki dejal, da obrtniki ne bodo mogli prispeti svojega deleža, ker ne ustvarjajo dohodkov, primernih živiljenjski ravni ostalih ljudi, da revno živijo, da samo dvakrat na dan jedo žgance in si ne morejo kupiti niti polovicu spodnjih blag...«

Prav to izjavo je slišalo sto odbornikov obeh zborov in drugi gostje. Resnici na ljubo – tako stote te stvari in noben jurist jih ne bo mogel prejudicirati. Morebiti je nekoliko nejasnosti o žgancih, kajti Rems pravil, da ni trdil, da obrtniki jedo žgance, ampak da so le-ti samo na mizi. Tudi meni se zdi, da so nekateri obrtniki prav takrat najbolj v potu svojega obrazca, o katerem govorji Rems Lovro.

Ko pa smo že prekrizali meče, pojdimo naprej. Rems trdi, da se mu je zdela postavka 8 milijonov dinarjev za obrtnike brez večjega pomisleka previrska. Jaz pa menim, da je prišel Rems na skupščino že s svojim stališčem, na katerega se je pripravil že mnogo prej. To sklepam iz njegove izjave na seji zborna proizvajalcov 24. decembra 1952, ko je zahteval, da je treba izvloti v zbor proizvajalcev take ljudi, ki bodo znali zastopati stanovske in pa lastne interese in ki bodo znali, če bo treba, udariti tudi po mizi. In ker je bil med

drugimi izvoljen za odbornika, niti ni moglo biti drugače, kakor da je glasoval proti proračunu. Zaradi njegovih izjav so ga odborniki obeh zborov ostro grajali; če bo hotel v bodoče zastopati svoje stališče in se izogibati kasnejne neljubim izjavam, pa bo moral priti na proračun pred skupščino v celih gatah ne pa samo v njihovi polovici.

Res govoril v prid Remsovim trditvam nekaj odpovedi obrti. Analiza teh odpovedi pa jasno kaže, da so vse odpovedi preračunane na izognitev davkom. Obrt je odpovedal nekaj podeželskih obrtnikov, ki se bavijo pretežno s kmetijstvom. Da pa obrtniki na splošno izpoljujejo svoje obveznosti do države ter da so davčne odmere kolikor toliko pravilne, nam priča dejstvo, da je bila medtem izvršena samo ena prisilna izterjava in to pri Nemaniku Leopoldu v Suhorju. Ta Nemanik pa je srednji kmet in že tako znan sovražnik našega napredka, o katerem je beseda tudi v Sajetovem »Belogradizmu«. Taki primeri v resnici govorje Remsu v prid.

Se samo besedico o odločnem demokratu. Vsi še živimo pod vltisom minute vojne, v kateri je okupator potepal ne

samo vse demokratične svoboščine, temveč vse najosnovnejše človečanske pravice. Cudno zato, da ni Rems »odločna demokracija« prisla do izraza že takrat. Kako pa bi, ko okupator za Remsa vendar ni bil nevaren in ne on okupatorju? Zato bi bilo morda pametnejše, če bi Rems malo globlje razmisli, kdo strmi danes za lahkim zaslужkom: ali strci – spomeničarji s številnimi odlikovanji, ki se tudi sedaj dobro zavedajo, da se ne da živeti na lavorikah zmag, temveč da je treba mnogo dela, pa naj bo v kmetijstvu, delavnicah ali pisarnah Nasprotno – o lahjem zaščitku nam govorje mojstrski računi ne-katerih privatnih obrtnikov.

Obsojanja vredno pa je – da omenim na kraju odgovora, ki bi bil lahko še precej daljši – da skuša Lovro Rems s takim pisanjem vnašati med obrtnike Belo krajine maločuje. S takimi nastopi, kot ga je pokazal na okrajni skupščini, in s »pojasnil«, ki jih je dal v svojem odgovoru v predzadnjem številki Dolenskega lista, po mojem mnenju Rems ne bo dostojno zastopal koristi volivcev – obrtnikov, ki so mu zaupali место v zboru proizvajalev.

Janez Vitkovič

LESNO BOGASTVO NAJ POMAGA DOLENJSKI IZ ZAOSTALOSTI

Oddvojenost drobne finalne proizvodnje od osnovne predelave lesne surovine na žagah ne more zainteresirati žagarske industrije k potrebnemu večjemu izkorisčanju surovin, ker oblovinha izven normalnih kvalitet ne daje trgovsko polnovreden žagan les.

Ako ponovno poudarimo, da je lesno bogastvo lahko začetek industrializacije novomeškega bazena v večjem razmahu, za kar so dani vsi pogoji, kot smo to prikazali v prejšnjih stavkih, potem je nujno potrebno v tem bazenu zgraditi več med seboj povezanih industrijskih objektov, ki bi kombinirano izkorisčali lesno surovino. Poleg že navedenih obrazov za mehanično predelavo je potreben še obrat za kemično predelavo zlasti lesnih odpadkov in seveda tudi bukove celuloze. V kemični predelavi bi se zgradil obrat za umetna bombažna vlakna in obrat za sulfatno celulozo s končno proizvodnjo kartona in embalažnega papirja. Mehanični predelava bi se uredila tako, da bi se izkorisčalo večji del boljše oblovine za luščenje, a ostalo z gotovim odstotkom danes neizkorisčene lesne surovine v žagarski proizvodnji, ki bi bila povezana z obratom za predelavo žaganega lesa v drobne galantierske predmete, lahko pohištvo, embalažo in druge proizvode. Tak projekt idealno rešuje ovrednotenje lesne surovine s popolnim izkorisčanjem, ker bi se odstotek izkorisčanja lesa dvignil do dosedanjih 10 na najmanj 50%.

Lesno industrijski kombinat bi zaposlil 5000 delavcev

Uresničenje celotnega načrta v najblžnji bodočnosti bi zelo pomembno reševal strukturo narodnega gospodarstva.

Starši! Knjižica o spolni uzgoji je izšla

Te dni je izšla izpod peresa profesorja Ivana Andoljša knjižica »JASNA POTA NĀŠI MLA-DINI«. Staršem o spolni uzgoji lahko dobite pri upraviteljstvu najbljše osnovne šole. V črnomeljskem in kočevskem okraju bosta knjižice sprejete Sveta za kulturo in prosveto pri OLO in jih prav tako razposlata upraviteljstvom vseh osnovnih šol.

(Nadaljevanje in konec)

stva v dolenskem bazenu. Znano je, da je ta bazen pretežno agrarni in prenaseljen. V preteklosti je močno poščko narodnega dohodka nosila lesna industrija in izkorisčanje gozdov. Zmanjšanje poseka in s tem povezano zmanjšanje predelave lesa v obstoječih lesno industrijskih obratih pasivnost krajev se povečuje in narodni dohodek pada. Najmanj 5000 delavcev, ki bi jih zaposlila industrija, organizirana na predlagani osnovi, bi odločilno spremeno tudi strukturo prebivalstva. Ne-posejni vpliv večjega zaposlevanja delovne sile v industriji bi ugodno pospeševal tudi kmetijstvo, ki je danes zaostalo, ker zaradi prenaseljenosti in pomanjkanja trga ne čuti potrebe po mehanizaciji in intenzivnem gospodarjenju. Pri predelavi lesne surovine, ki jo dobimo na podlagi letnega prirastka v končne finalne izdelke, kot bi jih lahko proizvajali v industrijskih na-pravah po gornjem predlogu in načrtu, bi se vrednost iste količine lesa dvignila iz 160 milijonov dinarjev na približno vrednost 535 milijonov dinarjev.

Za dolenske gozdno-gospodarske bazene in splošno gospodarsko zaostalo, kjer je les zaenkrat še najbolj znan in končno najlaže dostopna surovina, je tako sprememba v izkorisčanju in dokončni predelavi lesa, nujna živiljenjska potreba. Na osnovi pravilnega lesnega gospodarstva bi se dalo z obstoječih surovin ustvariti močan narodni dohodek. Ta načrt, uresničen v cilju industrializacije dolenskega bazena, dviga narodnega dohodka in spremembe strukture prebivalstva, je torej vsestransko utemeljen in je treba samo čimprej začeti z njegovo uresničitvijo. V opravljanju zdaj že dovolj znanne dolenske zaostalosti bo odigral zgodovinsko vlogo.

PRED KONGRESOM OF SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

to so nadvse veliki uspehi, o katerih smo se s člani Frante in drugimi volivci vse premalo pogovorili. Te spremembe in uspehi narekujejo tudi spremembo načina dela v naši osnovni politični organizaciji.

Okraini izvršni odbor OF Novo mesto je na svoji redni seji v preteklem tednu razpravljal o delu občinskih in vaških odborov OF v zadnjih treh mesecih. Vidno so se to zimo organizacije Frante udejstvovalo pri pripravljanju raznih izobraževalnih tečajev. Številne kulturne prireditve in dobro pripravljene ter obiskane prireditve pričajo o razgibanju kulturno-prosvetnem delu Veliko zanimanje in udeležba na občnih zborih splošnih kmetijskih zadrug ter koristni sklepi in predlogi za gospodarski napredok, vse to je uspeh pravilnega dela organizacij Zvezne komunistov in Frante na vasi. Tudi zaostrena borba za pravilno vodstvo v zadružah je odraža tega političnega dela. Poudariti pa moramo, da delo vseh organizacij OF v okraju ni bilo takso uprešno in živo. Ponovno moramo priti: delo celotne organizacije je tako kakovosten je odbor, ki jo vodi!

Milijon dinarjev so odklonili

V občini Skocjan delo organizacije še vedno ni zadovoljivo, prav tako pa se še v nekaterih vaških odborih občine Sentjernej in Sentrupert. V

vaškem odboru Vel. Cirnik pri Sentrupetu je bil glavni politični »as« neki Erman, ki je sam odločal o vsem, kar bi moral reševati frontna organizacija kot celota. Zato so člani OF vracači legitimacije, on pa je ves frontni arhiv zanesel na občinski odbor OF, češ »da pri njih ni več organizacije«. V Zameškem pri Sentjerneju je organizacija ugasnila celo na papirju, ker odbor spi.

Pri takem »aktivnem« delu odbora se pojavljajo trditev, če »ni Fronte ne potrebujemo, saj je prav ona kriva vseh težav in nepravilnosti«. V tej vasi nimajo nobene organizacije, vsaj le-galne ne, zato ni nič čudno, da so od-klonili milijon dinarjev podpore za elektrifikacijo, ker da je to premalo. Pravijo, da si bodo raje za ta denar kupili petroleja in si še naprej svetili z njim. To je politično zelo zaostala v okraju, verjetno pa tudi ena najzaostalejših na Dolenskem.

Nasploh pa so frontovci v Selah-Sumberku in okolici drugače razumeli svoje vlogo v današnji dobi graditve socializma. Niso se ustrashili številke 14 milijonov dinarjev, koliko jih bo stale elektrifikacija. Sami bodo zbrali večno denarja, veliko pa bodo pomagali tudi z delom. Če primerjamo gospodarsko moč pasivne Suhe krajine in ravninskega predela v Zameškem, potem se vidimo, kako velika je razlika v politični in gospodarski zavesti med tega dvema krajema!

prečrpavali in bo torej črpalnica tudi na glavnem rezervarju.

Ze lani je bila sklenjena s Projektičnim zavodom, letos pa obnovljena pogodba za izdelavo načrtov z vsemi podobnostmi; načrti morajo biti go-tovi še ta mesec. Za te potrebe so bile izvršene tudi vse geodetske izmeritve na terenu – od Stopič preko Gornje Težke vode. Novega mesta do konca Bršljina.

Uresničitev obnove mestnega vodovoda pa vsem načetom ni lahka, niti majhna naloga. Potreben je zato, da združimo vse sile in napore za ure-sničitev obnovljene omrežje Bršljina in severni del mesta s sedanjim rezervarem. V mestu bodo potem takam trije gravitacijski rezervarji, ki se bodo medsebojno izpopolnjevali.

Pri vsem tem pa bi se moral vsak potrošnik vode v mestu že danes zavestiti velikih naporov in finančnih stroškov za sedanje vzdrževanje vodovoda. Treba je imeti občutek in zavest, da je skrajno varčevanje z vodo dolžnost do vseh tistih, ki nujno potrebujejo vodo pa je že zaradi dotrajanja in presegene zmogljivosti vodovodnih naprav dostikrat nimajo ali pa le v pozni nočni urah in se takrat premalo. Cenimo zato gospodarsko vrednost vode in jo uporabljajmo s pravilnim varčevanjem sebi in skupnosti v korist! Lojze Mirtič

Kratke vesti

KONGRES SOCIALISTICNE ZVEZE HRVATSKE IN BOSNE IN HERCEGOVINE

V nedeljo se je začel v Zagrebu kongres Socialistične zveze delovnih ljudi Hrvatske. Po govoru tov. Vladimira Bakarića so delegati razložili do sedanje izkušnje svojih organizacij.

Prav tako kot v Zagrebu je bil pre-tekle dni tudi v Sarajevu kongres, na katerem so po poročilih o dosedanjem delu Ljudske fronte sprejeli sklepe in izvolili novo republiško vodstvo Socialistične zveze delovnega ljudstva Bosne in Hercegovine.

TOVARIS KARDELJ V KRAGUJEVCU

Pretekli torek je tov. Edvard Karidelj obiskal Kragujevac. Na VI. kongres Zvezne komunistov Jugoslavije je bil kot delegat podjetja »Crvena zaставa«. Zdaj je tov. Kardelj prišel, da se pogovori z delavci tega podjetja in prebivalci mesta o raznih aktualnih vprašanjih. Tov. Kardelj je predvsem govoril o nekaterih gospodarskih vprašanjih, o osnovah našega nagradjevanja, o cenah in investicijski po-

tiski, o ekonomskih odnosih in kmetijstvu, na koncu pa tudi o nekaterih zunanjopolitičnih vprašanjih.

OD ZDA BOMO DOBILI DODATNO POMOC

Ameriška vlada je pretekle dni odobrila Jugoslaviji dodatno pomoč 11 milijon dolarjev, da bi laže premagali težave, ki jih je povzročila lanska suša. Razen zgornje voste je vlad ZDA odobrila naši državi v tem gospodarskem letu doseg 78 milijonov dolarjev v okviru trojne gospodarske pomoči in 20 milijonov dolarjev dodatne pomoči za ublažitev posledic suše.

Sredstva iz te dodatne pomoči bomo porabili predvsem za nabavo živil, zlasti pšenice in osnovnih surovin za našo industrijo.

ITALIJANSKI RIBIČI SPET ZAJETI V NASIH VODAH

Blizu Puli so naši obmejni organi zajeli tretjega aprila dve italijanski ribiči ladji. Lovili sta ribe v naših vodah 6 milij od obale. Naše oblasti so odvzeli posadki, 5 mrež in 29 zaborjev rib. Ko so italijanski ribiči plačali de-narno globo, sta ladji zapustili naše ozemeljske vode.

ALI BO KONCNO LE ZNIŽANA ZELEZNICA VOZNINA

Za skoraj leto dni se širijo govorice, da bodo po železnici znižali vozino. Vendar doslej razen govorice ni bilo noben

IZ NAŠIH KRAJEV

Predgrad

Prejšnji mesec sta gospodinji Frančiška Madronič in Julijana Mivšek iz Prelesja potovali z vozom proti Vinici. Na cesti pri Sinjem vrhu so ju obkolili otroci, ki so se igrali pred solo ter se začeli obešati na voz. Ker tega nista dopustili, so bojeviti malčki nabrali kamenja in metalji za njima. Zanimivo bi bilo vedeti, kje so se takega »kulturnega« obnašanja naučili in kaj pravijo na to njihovi starši v vzgojitelji?

Dne 18. marca se je zatekla na vrt Rudolfa Madroniča v Predgradu srna. Gotovo je bežala pred krvolčnimi volkovimi. Lovski čuvaj Rudi Majerle je poskrbel, da je lepa živalica odšla ne-poškodovana nazaj v lovišče.

Rednega letnega občnega zborna kmetijske zadruge v Predgradu sta se udeležila poleg članov tudi uslužbenca Okrajne zadružne zveze v Črnomlju. Etbin Cerne in Alojz Hutar. Iz poročila tajnika upravnega odbora tovariša Stefana Veisa je razvidno, da je zadruga v lanskem letu le končno zlezla na zeleno vejo in izkazuje 358.700 dinarjev čistega dobička. Izvoljen je bil nov upravni odbor s tov. Jožetom Radetom na čelu, ki je bil predsednik tudi lani. Prav tako je bil izvoljen tudi nadzorni odbor in delegat za okrajno zadružno skupščino. J. S.

Semič

Predzadnjino nedeljo v marcu so govorstvovali pri nas člani KUD iz Dol. Toplice z Nušičeve komedijo: »Gospa ministrica«. Takih gostovanj smo prav veseli, ker izpopoljujejo kulturno praznino v Semiču. Domači KUD nam je namreč vso zimo dal samo eno igro, eno pa so spravili na oder gasilci. Ne vemo kje je vzrok za tako kulturno mrtvilo v Semiču. Ze dolgo časa se govori o nabavi prepotrebnih kulis in tudi čisti dobiček prireditev gre baje v to svrhu, vendar kulis se ni nikjer. Izgovor, da je treba čakati, da bo dograjen zadružni dom, je neutemeljen, ker se kulis lahko prenesajo iz ene dvorane v drugo. M. F.

Po 14 letih odstotnosti se je vrnil v domači kraj Krupu pri Semiču rojak Janko Lovrin, profesor na univerzi v Nottinghamu v Angliji. Zadržal se bo dalje časa v domačem kraju in mu želimo prijeten oddih v lepi sončni cvetoči Beli krajini!

15. marca je bil zaključen gospodinski tečaj v Semiču, katerega je obiskovalo 46 žena in deklet, ki so pokazala pri pouku posnemanja vredno disciplino in vztrajnost. Hkrati je bil na šoli kmetijsko gospodarski tečaj, ki pa je moral biti predčasno zaključen zaradi slabega obiska. Dasi so se predavatelji-strokovnjaki iz Črnomlja trudili in prihajali redno na predavanja, ni bilo zlasti pri moških za tečaj pravega zanimanja in so se tečaja redno udeleževali samo trije. Vsa vabila na sestankih za udeležbo na tečaju in nadzve zanimiva in koristna predavanja niso imela pri kmetovalčih zaželenega uspeha, kar ni najboljše spričevalo zanje.

22. marca je bil občni zbor Rdečega kriza, ki pa je bil slabo obiskan. Vabil ga je Stanko Lovšin iz Črnomlja. Izvoljen je bil 8-članski občinski odbor, ki bo skrbel za volitve v vaških odborih RK, za redno plačevanje članarine in pridobivanje novih članov.

Brusniške novice

V preteklem tednu je goren s slamo kriti kozolec Lenarčič Neže na robu vasi Velike Brusnice. Domači gasilci so bili takoj na mestu, tako da novomeški gasilci, ki so bili tudi klicani na pomoč, niso stopili v akcijo. Prav pa je bilo, da so prišli, kajti gorje, če bi bilo vetrovno, saj so že sedaj šopi goreče slame padali pred pošto. Brusničani imajo žalostno spominje na prvo svetovno vojno, še bolj pa na drugo, ko je bil poleg Italijanov še vihar naredil svoje.

Tudi v Brusnicah so imeli izobraževalni gospodinski tečaj, ki se ga je udeležilo 20 dekle. Učile so jih: gospodinja Hudoklin Jožeta gospodinstvo, šol. upraviteljica Baščevčeva zgodovino in ročna dela, učiteljica Bernikova slovenščino. Cesarjeva računstvo in Nalogova higieno. Tečaj, ki je lepo uspel, so zaključili ob navzočnosti staršev in zastopnike okr. odbora AFZ tov. Danice Modic. Uprizorili so tudi igro »Vozel«.

Na Leskovcu pri Brusnicah kopijo že več let dragoceni kremenov

RAZPIS

OKRAJNA OBRTNA ZBORNICA v Novem mestu

razpisuje mesto

RAČUNOVODJE, EVIDENTIKA
IN STATISTIKA (v eni osebi)

Pogoji: Nepopolna srednja ali njej enaka šola, oz. daljša praksa v navedeni stroki. Nastop takoj. Plača po uredbi. Reflektanti naj vložijo lastnorocene pisane prošnje z vsemi dokazilnimi listinami na Upravnim odboru Okrajne obrtnice zbornice v Novem mestu.

pesek, ki ga uporablja naša steklarska in druga industrija, Mali obrat Stanka Kosa iz Novega mesta in Žana Glihe iz Kostanjevice, ki sta prala ta pesek prej z nekaj delavci v brusniškem potoku pri Hudoklinu, se je razvil tako, da zaposljuje danes večje število delavcev, avtomobili pa odvaja peselek v Novo mesto, odkoder gre očiščen naprej v steklarne itd. Sredi hoste so bili napeljali tudi elektriko. Sedaj so začeli dovajati jamski les, da bodo doslej odprt rudnik poglobili in začeli kopati pod površino. Pa tudi iz varnostnih ozirov je nujno, da se rudnik uredi, saj so dogajale zaradi plazov nezgodne.

Škoda je le, da se ni razvila poleg tega rudnika, ki ima še precejšnje zaklade, steklarska ali kakšna druga industrija. Morda pa bomo dočakali še to, ko bo končana elektrifikacija.

Dolenjske Toplice

Iz poročila upravnega odbora splošne kmetijske zadruge na rednem letnem obmembu zboru je razvidno, da je ta napravila lani nad 4.294.000 din čistega dobička. Od tega sta dala lesni in trgovski odsek 4.227.730 din. Od dobička so po sklepku občnega zborna razdelili med člane v obliku umetnih gnojil in drugega blaga 310.000 din. Za živinorejski odsek so določili 250.000 dinarjev, za socialni fond 21.000 din, za sadjarino v zatiranje rastlinskih škodljivev 84.000 din, večje vstopa pa so določili tudi za kulturni sklad, iz katerega dobita tudi gasilski društvo Podturem in Dol. Toplice vsako po 15.000 dinarjev.

Zadruga prispeva kot delničar tudi za gradnjo medzadružne klavnice in mesne predelovalnice v Novem mestu 400.000 din. Iz dobička so dali enkratno podporo v znesku 10.000 din novomeški rešilni postaji in prav toliko kmetijski šoli na Grmu kot prispev za ustavitev umetne osenjevanje postaje. Med sklepki je najvažnejši gradnja električnega mlina na cesti proti Podturnu, ustanovitev strojnega odseka in drugi. Za elektrifikacijo oziroma pojačanje toka v vseh Poljanem in Sušici bo dala zadruga kredit v znesku 700.000 din. D. G.

VATIKAN IN SLOVENCI

Bralec Dolenjskega lista obveščamo, da bomo začeli v prihodnji številki objavljati podlistek našega rojaka tovariša Frančka Sajeta »Vatikan in Slovenci«. Na zanimivo razpravo že danes opozarjamo vse naše redne načrnikine in ostale bralee. V podlistku bodo objavljena najnovejša dognava tovariša Frančka Sajeta o odnosih in sovražni politiki Vatikana do Slovencev in Jugoslavije zlasti v obdobju prve svetovne vojne, v letih stare Jugoslavije in odnosu Vatikana do Primorskih Slovencev.

Koprivnik

Na zadnjem zboru volivcev je bilo precej kritike na račun občinskih uslužbenec v Mozljiv zaradi nesporazumevanje davčne obremenitev. Izvoljena je bila tričlanska komisija, ki bo pregledala vse primere nepravilnega obremenjevanja in dala predloge za popravek. Prav tako je bil na tem zboru volivcev sprejet sklep, da se Koprivnik priključi občini Kočevoje. Ta predlog utemeljuje Koprivničani s tem, da imajo do Kočevoje 16 km, do Mozljive pa 22 km.

Za poštno službo v Koprivniku je do sedaj prispevala Direkcija PTT v Ljubljani samo 2000 din mesečno, to je za osemurno uradovanje na pošti 400 dinarjev in za 13-kratni prenos pošte iz Kočevoja v Koprivnik 1600 dinarjev. Poštno službo so v glavnem opravljala komunalna podjetja, ker pa se sedaj ta prenasajo v Mozljivo. Prav tako je bilo začelo tečajevanje v Koprivniku, saj so bili dovoljni začetki tečajevanja v Mozljivo.

Vodnik in druga škodljiva divjad niso v kočevskih gozdovih nič novega. Pred dnevi je državni lovec Jakob Turk iz Bukove gore v ranih jutranjih urah ustrelil velikega volka, drugega pa obstrelil. To je že sedmi volk, ki ga ima Turk na vesti v zadnjih dveh letih. Poleg tega je to zimo uplenil še 27 lisic, 3 divje mačke, 3 kune in dva pršiča. Zares lep lovski plen!

Starček

Marca je v novomeški bolnišnici umrl Bedek Franc, po domače Goršič iz Gabrja. Star je bil še 54 let, a je bilbolehen že izza prve svetovne vojne. Po prvi vojni se je poročil ter vzgrijal na svoji borni kmetiji devet otrok. Dva najstarejša sina, čeprav mladoletna, sta bila od leta 1942 v partizanah. Eden je sedaj v vojski – poročnik v gardi. Drugi je bil začetnik v Gabrju, ki pri njem ne bi iskala pomoči. Vse proste, ki so jih potrebovali posamezniki ali pa vaška skupnost, je pisal »Goršič«. Vsako nedeljo in večino večerov so siromašni Gabrčani iskali pri njem nasvet. Vsem je vedno rade volje pomagal brez vsakega plačila. Vse administrativno delo za gasilsko četo, šolski odbor, množične organizacije in drugo je opravljalo v pozni nočnih urah brezplačno, čeprav je pri tem trpela družina. Tudi KLO Gabrje, ki

je obstajal do lani, ni opravil nobenega dela brez Goršča, pa tudi novi občinski ljudski odbor v Brusnicah ga bo močno pogrešal.

Bil je res, čeprav bolj majhne postave, največji mož v Podgorju, da je tudi ljudstvo na pogrebu v Gabrju od njega dostojno poslovilo. I. H.

»Čarovni klobuk« na novomeškem lutkovnem odru

V nedeljo 12. aprila bo spet predstava na novomeškem lutkovnem odru. Zaigrali bodo »Čarovni klobuk«; prva predstava bo ob 10. uri dopoldne, druga pa ob 11. uri. Ne pozabite, obiskovalci, da sprejme Pavliha prostovoljne prispevke pred predstavo in da je igrica v prostorih osnovne šole! Pionirji, pozejte o lutkah tudi drugim in jih povabite s seboj!

A. B.

Pozdravljeni, železničarji - športniki!

Na vseh prireditvah bo propaganda vstopnila.

Novomeščani! Ljubitelji športa iz bližnje okolice! Pokažimo z obiskom na sobotnih in nedeljskih prireditvah, da smo veseli in zelenega obiskovalca železničarjev in športnikov in da si takih gostov še želimo!

J. G.

Prvi pomladanski nastop motoristov AMD Novo mesto

Dne 12. aprila bodo prvji v letu 1953 nastopili na športnem srečanju »Železničarjev« v Novem mestu tudi motoristi Novega mesta. Predvajajo je hitrostna ocevjevalna vožnja. Vse lastnike motorov vabilo, da se prve letoski vožnje zanesljivo udeležijo. Podrobna navodila bodo dobili motoristi na posebnem sestanku, ki bo sklican še ta teden.

Za ocevjevalno vožnjo je predvidena naslednja proračuna: Glavni trg-gostilna Ferlič-Marof-Pionir v Bršljanu, nazaj čez Florjanov trg, čez most na Grmu in v Gotov vas, Zaboj vas in na cilj na Glavni trg.

Novomeškim pionirjem ni dolčas

Tek v vrečah: pionirji: 1. Bartelj, 2. Špletič, 3. Romih

Največ zanimaljanja je bilo za tekme »Med dvema ognjenjama«. Tudi pionirji sami so se pri teh igrah najbolj razčivili. Uspehi so bili naslednji:

I. Gimnazija Šmihel 1:0 (zmagovalec prejel za nagrado zog).

II. e : II. d = 1:0

III. a,b : II. c = 1:0

I. e : I d = 1:0

Zmagovaleci v vseh panogah so prejeli lepe nagrade: zoge, knjige, zvezke, pomaranče in tige.

Vse in zadovoljni so odhajali pionirji s stacionom. Zanimiva športna tekmovalja jih bo še dolgo spominjalo na letoski »Po-zdrav pomlad«, ki jim ga je pripravilo Društvo prijateljev mladine.

OBVESTILA

Kino

KINO NOVO MESTO PREDVAJA:

Od 10. do 13. aprila: ameriški barvni film »Trije kavalirji«.

Od 14. do 16. aprila: jugoslovanski film »Frosin«.

Od 17. do 20. aprila: angleški film »Mandy«.

KINO DOLENJSKE TOPLICE PREDVAJA:

II. in 12. aprila: ameriški film »Težka pot«.

Predstava v soboto ob 20. uri in ob nedeljah ob 16. in 20. uri.

Oglas

KUPIM dobro ohranjeno decimalno točinko do 200 kg nosilnosti z užeti. Ponudbe na Gradbeno in obnovitveno podjetje GOP (prej Remont) Novo mesto.

PIONIRJI POZOR! Zbirali znakm se zberejo v nedeljo, 12. aprila ob 9. uri pred osnovno šolo. Pridite vse in prinesite zbirko s seboj!

STROJNA DELAVNICA rudnika Šentjanž-Krmelj

obvešča vse interese, da prevzema za svojo

MEHANIČNO DELAVNICO:

vsa v to stroko spadajoča dela, kakov struženje, skobljanje in ostalo obdelavo kovin, kakov tudi nova naročila;

KLEPARSKO DELAVNICO:

vsa v to stroko spadajoča kleparska in vodoinstalaterška dela;

MIZARSKO DELAVNICO:

vsa stavbno-mizarska dela;

KOVAŠKO DELAVNICO:

popravila vse vrste poljedeljskih strojev, kakov tudi ostala kovaška dela.

Vsa dela po dnevnih in konkurenčnih cenah!

Uprava

KRAVO

izvrstno mlekarico s telet

Ljudskoprosvetno delo pomaga odpravljati zaostalost dolenskega kmečkega gospodarstva

Letni obračun ljudskoprosvetnega dela in vzgoje delovnega ljudstva novomeškega okraja, ki ga je polagal 28. marca Okrajni odbor ljudske prosvete v navzočnosti številnih delegatov, zastopnikov ljudske oblasti, okrajnega komiteja Zveze komunistov in redstnikov organizacij, je poleg številnega pregleda tega dela ugotovil predvsem dejstvo, da dolensko kmečko gospodarjenje se vedno zaostaja za razvojem naše industrije in ostalega gospodarstva. Opraviti imamo z miselnim zaostalostjo, ki tišči kmetu k tlonu in mu ne daje razgleda. Izvod iz zaostalosti je edinov v naprednem kmetijstvu. Ko je lani Okrajni komite Zveze komunistov v Novem mestu izdelal temeljito gospodarsko-politično analizo, je z njim dobit jasno sliko o stanju gospodarstva in o kulturno-prosvetnem delu prebivalstva v okraju.

Zaprednjše gospodarstvo je potrebno predvsem večje znanje. Brez izobrazbe tava človek naprej v temi in je že trer neznanja, zmotnih zastarelih pogledov na svet in lahek plen v rokah tistih, ki sovažijo napredek ljudstva in njegovo prebujenje. Sirok načrt izvenšolskega ljudsko-prosvetnega izobraževanja v letu 1952-53 je naletel na ugoden odnev. Pripravnost prosvetnih delavcev, ki so tudi tokrat v skoraj vseh primerih požrtvovalno pripravili v vodilih razne tečaje, zanimanje političnih organizacij za vzgojo mladine in odraslih v zimskem času, pomoč občin in kmetijskih zadruž, vse to je poleg naravnega veselja in tečajne mladih ljudi po izobrazbi pripomoglo k lepemu uspehu številnih tečajev. V petih zimsko-kmetijskih solah, 28 splošnih izobraževalnih tečajih in 30 tečajih Rdečega križa je v pretekli sezoni hodilo k pouku 2125 kmečkih fantov in deklet.

Da so izobraževalni tečaji pokazali precejšnji napredek v primerjavi z uspehi prejšnjih let, gre zasluga sproščenim pobudam terena in decentralizaciji, ki je tudi na tem področju pokazala ugode posledice. Tako so tečaji, zimske kmetijske šole, deloma pa tudi zdravstveni tečaji za žensko mladino postali izhodišče kulturno-prosvetne dejavnosti. To se je pokazalo predvsem v krajinah, ki so odmaknjeni od večjih kulturnih centrov. Ljudska univerza je dobila trdnejše oblike, izleti v razne kraje — bilo bi jih lahko seveda več — so utrjevali vero ljudi v sposobnosti naših lastnih sil, široko izobraževalno delo pa je pribiljalo delovnim ljudem knjigo in časopis. Lepo število novih recitatorjev je prav tako pridobitev letosnjih tečajev. Organizačijska pomanjkljivost je bila še v tem, da je bilo delo mladine ponekod ločeno od dela pionirjev, domačega, kulturno-umetniškega društva in pod.

Resna slabost ljudsko-prosvetnega dela na podeželju je zaprost KUD, ki so se omejila na ozko umetniško Revija »Borec«, glasilo ZB NOV Slovenije, bo letos izdala knjigo »Partizanski humor«. Z željo, da bi bilo v zbirki partizanske dobre volje čim več originalnih šal, zgodbic, pripovedi in ostalega humorja iz narodnosvobodilne borbe in to iz vseh krajev Slovenije, naprošamo vse partizane, aktiviste, terence in kurirje, da najkasneje do 31. maja pošljejo svoje prispevke na naslov: Uredništvo revije »Borec« Ljubljana, Erjavčeva 16, poštni predel 195. Vse prispevke bomo po javi honorirali.

Uredništvo revije »Borec«

Borci! Partizani!

Revija »Borec«, glasilo ZB NOV Slovenije, bo letos izdala knjigo »Partizanski humor«. Z željo, da bi bilo v zbirki partizanske dobre volje čim več originalnih šal, zgodbic, pripovedi in ostalega humorja iz narodnosvobodilne borbe in to iz vseh krajev Slovenije, naprošamo vse partizane, aktiviste, terence in kurirje, da najkasneje do 31. maja pošljejo svoje prispevke na naslov: Uredništvo revije »Borec« Ljubljana, Erjavčeva 16, poštni predel 195. Vse prispevke bomo po javi honorirali.

Uredništvo revije »Borec«

Molière: Namišljeni bolnik

Uprizoritev MKUD »Oton Župančič« na novomeški gimnaziji

Dne 21. marca in 2. aprila so novomeški gimnazijci uprizorili »Namišljenega bolnika«, delo francoskega dramatika, igralca in direktorja Jean-a-Baptista Poquelin, ki si je bil v vstopom v igralsko družbo pod imenom Molière. Uprizoritev nas je prav prijetno presenetila, posebno še zaradi tega, ker nij lahko uprizoriti Molierrejeva dela. Kar je Shakespeare za tragedijo — to je Molière za visoko komedijo. Lahko, rečemo, da je Molière v nečem se večji v svoji neposredni in brezobzirni kritiki ljudi in družbe. V tem je tudi pravi revolucionar. Na državo v dobi razvednjene absolutizma je izlival gnev, svobodno je napadal vidne zastopnike in dvorjanstva in mesecanstva. Tako se tudi v tej komediji ponoričuje v smesi tedanjega družbo in njene nazore. Molière je najpožrtvovalnejši delavec scene in umetnosti. Preganjajo ga kot avtorja in igralca, vendar se ne odnese: piše, igra, ustvarja svoj gledališki stil. Dne 17. februarja 1673 gre na oder bolan, dörtič igre »Namišljenega bolnika«, čes: »Zakaj bi ostal doma, ko pa skoči 50 delavcev, ki žive od dnevnega zaslužka predstavljajo — na odrn se mu ulije kri in čez nekaj ur nato umre.«

Prav je, da naši gledališči naštudirajo vsako leto vsaj eno delo iz svetovne dramske književnosti. »Namišljeni bolnik« je v zadnjih letih z Gogoljevimi »Revizorjem« (režija prof. M. Dobovšek) in Schillerjevo drama »Kovarstvo in ljubezen« (režija prof. T. Trdan) že tretje delo, ki je bilo dostojno postavljanja na oder novomeškega gledališča.

**V VSAKO HISO
DOLENJSKI LIST!**

gostilnah, da s prodajo enega samega hloha napoji pod Šentjernejčanov.

Dovolj je bilo tega hvalisanja in dovolj izkorisčanja našega bogastva, ki bi naj po okupatorjevem mnenju polnilo blagajne fašistom. Rajonski odbor OF mi je naložil, da napišem prvi letak o škodi, ki bi jo napravilo premočno izsekavanje gorjanskih gozdov našemu gospodarstvu, posebno še kmetijstvu; dr. Reji in Jereletu pa, naj urediti s Pleterskim samostanom, naj ne sklenejo pogodbo o prodaji gorjanskih gozdov okupatorskim lesnim trgovcem, o kateri se je po Šentjernejski dolini precej govorilo.

Tako sem šel domov in začel premišljevati, kaj bi pravzaprav napisal na letak, da bi ljudje spoznali škodo, ki bi jo napravili s premočnim izsekovanjem in da bi poleg tega spoznali, da tu ne gre za zaslužek gorjanskih ljudi, temveč izključno le za mastne dobitke okupatorskih pritepencev in njihovih hlapcev. Dva dni sem pisal, dva dni trgal listke, dva dni sva se ukvarjal z Ivom s tem letakom. Končno mi je prišla na miselno močno izkorisčevalcu. Vsem nam je bilo težko, ko smo gledali, kako so zvrhoma polno naložene vozove lesa prevažali iz Gorjancev v Novo mesto in kako se je Šentjernejski »kapocentre« hvalil po

ustvarjanje. V društvih ni novih članov; male skupine starejših, preizkušenih igralcev opravljajo v glavnem vse delo. Premalo je načrtnosti, zaradi te pa tudi ni množčnosti, ki bi društva poživelva. Ponokod nalagože še vedno vse delo samo na prosvetne delavce. Znan je primer iz Zagradca, kjer je bil učitelj predsednik KUD, njegova žena pa tajnica društva; oba sta delala zelo požrtvovalno, ko pa sta bila premesčena, je z njima tako rekoč odšlo tudi društvo. V odboru naših društev morajo priti kmetje, mladina, žene itd. Društva, ki samo igrajo — in takih je nekaj — ne vzbajajo pa kadra, so zapisana smrti. Marsikje bo zato potreben, da postane dobesedno »strokovnjaki« v društvih zares vzgojitelji novih kadrov. Bolj kot doslej pa bo v okviru društva treba gojiti tudi pravjetno družabnost, gospovanja, poučitev.

Zavrhno razpravljanje delegatov po poročilih odbora Ljudske prosvete je pokazalo vsestranski napredek ljudsko-izobraževalnega dela, pa tudi napake in pomanjkljivosti. Ponokod prihajajo do izraza osebna nasprotja med raznimi skupinami (Trebnej), marsikje pa se kaže škodljiva ozkost in zaprtost društva. Delegati društva so izmenjali misli in dosedanje izkušnje, sprejeli sklep za nadaljnje delo, izvolili nov odbor in nadzorni odbor Ljudske prosvete ter odpolali pozdravne resolucije CK ZKS in GO Ljudske prosvete Slovenske.

Z ljudsko univerzo v Kočevju smo zadovoljni

Ze lansko leto je ljudska univerza v Kočevju uspešno delovala ter zadovoljivo opravila svojo nalogu. Letos se njeni delo še bolje razvija, čeprav je s predavanji pričela razmeroma pozno. Doslej je bilo prirejeno 7 predavanj, ki so bila razmeroma dobro obiskana, povprečni obisk pa je približno 350 poslušalcev.

Tovariš Klarič Jože, sekretar OK ZKS, je predaval o vlogi ZK in vlogi Socialistične zvezde delovnega ljudstva po kongresu. Za predavanje je bilo med kočevskim delavstvom veliko zanimanje.

O Norveški je predaval tov. Guzej Gustav, o kmetijstvu in ZDA tovaris inž. Kervina Franc, o novem ustanovenem zakonu javni tožilec okraja Kočevje tov. Ahlin Ciril, o plastični kirurgiji in zdravljenju pridobljenih in prijenih nakaz dr. Zdravič Franjo, o proletarski kulturi pa tov. Boris Zherl. Za vsa predavanja je vladalo veliko zanimanje, kar je potrdila tudi obilna udeležba in žive diskusije. Takih predavanj si še želimo; med kočevskim prebivalstvom veliko zanimanje.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Ljudska univerza v Kočevju in na Rudniku je dokazala, da je veloča v predavanjih oblikovala vzgojnega dela v najširšem smislu in zanimanje za predavanja nenehno stopnjuje.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebno je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbud